

OHJE HARMAAN TALOUDEN TORJUMISESTA

(16.11.2020)

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Kauppa-, ennakoperintä-, työnantaja- ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin rekisteröityminen	2
2.	Lakisääteiset tapaturmavakuutukset, kun kyseessä on rakennusurakka.....	2
3.	Verojen ja lakisääteisten eläkevakuutusmaksujen maksaminen	2
4.	Työhön sovellettavan työehtosopimuksen tai keskeisten työehtojen selvittäminen	3
5.	Työterveyshuollon järjestämisen selvittäminen.....	3
6.	Tilaajavastuulain mukaisten todistusten toimittaminen sopimussuhteen aikana.....	4
7.	Laki työntekijän lähettämisestä	4
8.	Ulkomaalaisen työntekijän työnteko-oikeus	4
9.	Työturvallisuuslain mukainen yhteinen rakennustyömaa (työturvallisuuslaki 52a §)	4
10.	Muu työkohde	5
11.	Puuttuvista henkilötunnisteista voidaan määrätä sopimussakko	5
12.	Alihankinnan ketjuttamisen rajoittaminen rakennusurakoissa.....	5
13.	Sanktiot.....	6

1. Kauppa-, ennakkoperintä-, työnantaja- ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin rekisteröityminen

Tarjoajan on oltava rekisteröitynyt kaupparekisteriin, ennakkoperintälain mukaiseen ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin sekä arvonlisäverolain mukaiseen arvonlisävelvollisten rekisteriin ennen kuin hankintayksikkö tekee hankintapäätöksen, jos lainsäädäntö edellyttää rekisteröitymistä.

Hankintayksikkö itse tarkistaa tarjoajien rekisteröitymisen yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä / Vastuu Group Oy:n palvelusta tai tarjoaja toimittaa hankintayksikön pyynnöstä tarvittavat tiedot. Jos tarjoaja ei ole rekisteröitynyt edellä mainittuihin rekistereihin, on tämän toimitettava hankintayksikön pyynnöstä ja esitettyssä määräajassa selvitys rekisteröitymättömyyden perusteista.

Lisäksi tarjoajan on toimitettava pyynnöstä ja siinä esitettyssä määräajassa hankintayksikölle tarjoajaa koskeva kaupparekisteriote.

Ulkomaisen tarjoajan on toimitettava pyynnöstä ja siinä esitettyssä määräajassa suomen tai englanninkieliset vastaavat tiedot sijoittumismaansa lainsäädännön mukaisella rekisterinotteella tai vastaavalla todistuksella tai muulla yleisesti hyväksytyllä tavalla.

Selvitykset eivät saa olla kolmea kuukautta vanhempia niiden tilaajalle jättämisspäivästä laskettuna.

Tarjoaja suljetaan tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos

- tarjoajana on elinkeinonharjoittaja tai yritys, jonka yhtiömies taikka hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja taikka muussa siihen rinnastettavassa asemassa oleva henkilö on määrätty liiketoimintakieltoon,*
- tarjoajaa ei ole merkitty kaupparekisteriin, ennakkoperintälain mukaiseen ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin sekä arvonlisäverolain mukaiseen arvonlisävelvollisten rekisteriin, jos laki edellyttää tällaista rekisteröitymistä tai*
- tarjoaja ei toimita tämän kohdan mukaista suomen- tai englanninkielistä selvitystä pyynnössä esitettyssä määräajassa.*

2. Lakisääteiset tapaturmavakuutukset, kun kyseessä on rakennusurakka

Tulevan sopimuskumppanin on toimitettava vakuutusyhtiönsä antama todistus tapaturmavakuutuksesta ja sen voimassaolosta.

3. Verojen ja lakisääteisten eläkevakuutusmaksujen maksaminen

Tarjouksen tekijän on toimitettava pyynnöstä ja siinä esitettyssä määräajassa hankintayksikölle seuraavat selvitykset:

- *todistus verojen maksamisesta tai verovelkatodistus taikka selvitys siitä, että verovelkaa koskeva veronsaajan hyväksymä maksusuunnitelma on tehty sekä*
- *todistus eläkevakuutusten ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että eräänntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksunsaajan hyväksymä maksusuunnitelma on tehty.*

Edellä mainittuina todistuksina ja selvityksinä hyväksytään myös muut kuin viranomaisen antamat todistukset ja selvitykset, jos ne on antanut yleisesti luotettavana pidetty muu arvioija tai tietojen ylläpitäjä.

Ulkomaisen tarjoajan on toimitettava hankintayksikön pyynnöstä suomen kielellä ja siinä esitetyssä määräajassa vastaavat tiedot sijoittumismaansa lainsäädännön mukaisella rekisterinotteella tai vastaavalla todistuksella tai muulla yleisesti hyväksytyllä tavalla.

Todistukset ja selvitykset eivät saa olla kolmea kuukautta vanhempia niiden tilaajalle jättämispäivästä laskettuna.

Tarjoaja suljetaan tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos tämä on laiminlyönyt verojen tai lakisääteisten eläkevakuutusmaksujen maksamisen tai jos tämä ei toimita edellä mainittuja selvityksiä suomenkielisinä pyynnössä esitetyssä määräajassa.

Jos maksujen laiminlyöntiä on kuitenkin pidettävä vähäisenä tai jos tarjoaja on toimittanut maksunsaajan hyväksymän maksusuunnitelman, jää tarjoajan sulkeminen tarjouskilpailun ulkopuolelle hankintayksikön harkintaan.

4. Työhön sovellettavan työehtosopimuksen tai keskeisten työehtojen selvittäminen

Tarjouksen tekijän on toimitettava pyynnöstä ja siinä esitetyssä määräajassa hankintayksikölle selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista.

Selvitykset eivät saa olla kolmea kuukautta vanhempia niiden hankintayksikölle jättämispäivästä laskettuna.

Tarjoaja suljetaan tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos tämä ei toimita selvitystä pyynnössä esitetyssä määräajassa tai jos hankintayksikkö arvioi saadun selvityksen perusteella, että tarjoaja on syyllistynyt vakavaan virheeseen ammattitoiminnassaan.

Tuleva sopimuskumppani: Sopimukseen liittyvissä työsuhteissa on noudatettava vähintään niitä työsuhteen vähimmäisehtoja, joita Suomen lain ja työehtosopimusmääräysten mukaan on noudatettava samanlaatuisessa työssä.

5. Työterveyshuollon järjestämisen selvittäminen

Tarjouksen tekijän on toimitettava pyynnöstä ja siinä esitetyssä määräajassa hankintayksikölle selvitys työntekijöiden työterveyshuoltolain mukaisen työterveyshuollon järjestämisestä.

Selvitykset eivät saa olla kolmea kuukautta vanhempia niiden hankintayksikölle jättämispäivästä laskettuna.

Tarjoaja suljetaan tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos tämä ei toimita selvitystä pyynnössä esitetystä määräajassa.

6. Tilaajavastuulain mukaisten todistusten toimittaminen sopimussuhteen aikana

Tilaajavastuulain mukaiset selvitykset ja todistukset on toimitettava hankintayksikölle sopimussuhteen aikana 12 kuukauden välein.

Mikäli tarjoaja on liittynyt Vastuu Group Oy:n Luotettava Kumppani-palveluun, edellä mainittuja selvityksiä ei erikseen tarvitse toimittaa tilaajalle. Edellä mainittuina todistuksina ja selvityksinä hyväksytään myös muut kuin viranomaisen antamat todistukset ja selvitykset, jos ne on antanut yleisesti luotettavana pidetty muu arvioija tai tietojen ylläpitäjä.

Ulkomaisen toimittajan on toimitettava hankintayksikön pyynnöstä ja siinä esitetystä määräajassa suomen- tai englanninkieliset vastaavat tiedot sijoittumismaansa lainsäädännön mukaisella rekisterinotteella tai vastaavalla todistuksella tai muulla yleisesti hyväksytyllä tavalla.

Todistukset ja selvitykset eivät saa olla kolmea kuukautta vanhempia niiden hankintayksikölle jättämispäivästä laskettuna.

Hankintayksiköllä on oikeus purkaa sopimus, jos toimittaja on laiminlyönyt verojen tai lakisääteisten eläkevakuutusmaksujen maksamisen tai jos toimittaja ei toimita määräajassa kyseisiä selvityksiä. Ennen sopimuksen purkamista hankintayksikön tulee kirjallisesti huomauttaa toimittajaa laiminlyönnistä ja ilmoittaa sopimuksen purkamisen uhasta, ellei laiminlyöntiä korjata tilaajan vaatimassa kohtuullisessa ajassa.

7. Laki työntekijän lähettämisestä

Toimittaja noudattaa lakia työntekijöiden lähettämisestä (447/2016 muutoksineen): Ulkomaalaisen yrityksen on nimettävä edustaja Suomessa. Ko. edustajan on puhuttava suomen kieltä. Toimittaja toimittaa mm. Tilaajalle tapaturma- ja eläkevakuutustodistukset lähetetyistä työntekijöistä. Toimittaja toimittaa koko sopimussuhteen ajan todistukset ulkomailta Suomeen lähetettyjen työntekijöiden sosiaaliturvan määräytymisestä ennen kuin työntekijät aloittavat työnteon.

8. Ulkomaalaisen työntekijän työnteko-oikeus

Palveluntuottajan/ urakoitsijan on pyydettäessä osoitettava, että työmaalla työskentelevillä henkilöillä on työnteko-oikeus Suomessa. Tämä osoitetaan ylläpitämällä ajantasaista lueteloa työmaalla työskentelevistä henkilöistä sekä näyttämällä pyydettäessä tilaajalle/ rakennuttajalle kopiot työntekijöiden passeista tai EU/ETA-maiden kansalaisilta vaihtoehtoisesti kopiot virallisesta henkilötodistuksesta.

9. Työturvallisuuslain mukainen yhteinen rakennustyömaa (työturvallisuuslaki 52a §)

Pääurakoitsijan tai työmaan johtovelvollisuuksista vastaavan urakoitsijan on huolehdittava siitä, että jokaisella yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevällä on työmaalla liikkueensa näkyvillä henkilön yksilöivä kuvallinen tunniste, joka sisältää veronumeron. Tunnis-

teesta on käytävä ilmi, onko työmaalla työskentelevä työsuhhteessa oleva työntekijä vai itsenäinen työnsuorittaja. Työntekijän tunnisteessa tulee olla työnantajan nimi.

Jokaisen urakoitsijan tulee valvoa omien työntekijöidensä osalta kuvallisen tunnisteiden käyttämistä.

Työmaalla tarvittavien kulkulupien myöntämiseksi on jokaisen urakoitsijan ilmoitettava pääurakoitsijalle tai työmaan johtovelvollisuuksista vastaavalle urakoitsijalle ennen työvaiheen aloittamista omien ja alihankkijoidensa työmaalla työskentelevien työntekijöiden nimet, syntymäajat ja kotikunnat. Ulkomaalaisen työntekijän osalta tulee lisäksi ilmoittaa työntekijäoikeuden peruste.

Pääurakoitsija tai työmaan johtovelvollisuuksista vastaava urakoitsija laatii tietojen perusteella kulkulupaluettelon (luettelo työmaalla työskentelevistä henkilöistä) ja pitää luetteloa ajan tasalla ja **toimittaa tiedot verottajalle kuukausittain osoitteeseen: uusimaa.verovalvonnan.tietopalvelu@vero.fi**. Luettelossa tulee olla vähintään Rakennusteollisuus RT ry:n kulkulupaluettelomallin mukaiset tiedot. Sähköisen kulkulupasovelluksen käyttöä suositellaan aina, kun se on mahdollista.

10. Muu työkohde

Toimittajan on huolehdittava siitä, että Helen konsernin työkohteessa työskentelevillä henkilöillä on henkilökohtainen tunniste, johon on merkitty henkilön nimi ja työnantaja ja veronumero. Tunniste kiinnitetään työvaatetukseen siten, että se on helposti nähtävissä. Vastaava ehto on otettava toimittajan tekemiin alihankintoja ja työvoiman vuokrausta koskeviin sopimuksiin.

11. Puuttuvista henkilötunnisteista voidaan määrätä sopimussakko

Katso kohta sanktiot.

12. Alihankinnan ketjuttamisen rajoittaminen rakennusurakoissa

Tilajaan/ rakennuttajaan (alueurakassa Hekiin) sopimussuhteessa olevan palveluntuottajan/urakoitsijan alihankkijalla/ aliurakoitsijalla on oikeus antaa urakka edelleen alihankintana/aliurakkana. Hankinnan/ urakan ketjuttaminen tätä pidemmälle ei ole mahdollista ilman erityisen perusteltua syytä ja siihen on saatava tilaajan/ rakennuttajan kirjallinen suostumus.

Ennen sopimuksen tekemistä alihankinnan/ aliurakan tilaajan on vaadittava ja alihankkijalta/ aliurakoitsijalta on saatava tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä koskevan lain (Tilajavastuulaki 1233 /2006) mukaiset selvitykset. Selvitykset on esitettävä tilaajalle/ rakennuttajalle alihankkijan/ aliurakoitsijan hyväksyttämisen yhteydessä.

Tilaaaja/ rakennuttaja ei hyväksy alihankkijaa/ aliurakoitsijaa (YSE 7 §:n 3 momentin ja AYSE 5 §:n mukaisten pätevien syiden lisäksi), jos

- tämä on laiminlyönyt verojen tai lakisääteisten eläkevakuutusmaksujen maksamisen. Tilaaaja/ rakennuttaja voi hyväksyä alihankkijan/ aliurakoitsijan, jos maksujen laiminlyöntiä voidaan pitää vähäisenä tai jos alihankkija/aliurakoitsija on toimittanut maksunsaajan hyväksymän maksusuunnitelman,

- *tämä ei ole rekisteröitynyt kaupparekisteriin, ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin tai arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, jos laki tällaista merkitsemistä edellyttää,*
- *tämä ei ole toimittanut selvitystä työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista,*
- *tämä ei ole toimittanut selvitystä työterveyshuollon järjestämisestä tai*
- *tämä on elinkeinonharjoittaja, joka on määrätty liiketoimintakieltoon tai yritys, jonka yhtiömies taikka hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja taikka muussa siihen rinnastettavassa asemassa oleva henkilö on määrätty liiketoimintakieltoon.*

13. Sanktiot

Jos tilaajavastuulain mukaisia selvityksiä alihankkijoista/ aliurakoitsijoista ei ole toimitettu tilaajalle, voi tilaaja keskeyttää työstä aiheutuneet maksut palveluntuottajalle/ pääurakoitsijalle.

Lisäksi puuttuvista selvityksistä, todistuksista ja henkilötunnisteista seuraa *sopimussakko* seuraavasti:

Rahallisen sanktion perusteena oleva toiminnallinen poikkeama	Urakkakohtaiset samasta laiminlyönnistä annetut huomautuskerrat ja niiden rahalliset sanktiot €, ALV 0 %		
	1. kerta	2. kerta	Seuraavat kerrat
1. Työmaalla on, ei-hyväksytty alihankkija / aliurakoitsija	1 000	3 000	3 000
2. Tilaajavastuulain mukaisten aliurakoitsijoita koskevien asiakirjojen puute	1 000	3 000	3 000
3. Työvoimankirjauksessa, kulkulupa, henkilötunniste, oleskelulupa ja perehdyttämisessä havaittu laiminlyönti	1 000	3 000	3 000
4. Alihankinta / aliurakka ketjutettu sopimuksen vastaisesti	1 000	3 000	3 000